

Näringsdepartementet

Ett land att besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring. (SOU 2017:95)

Sammanfattning

Betänkandet Ett land att besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring. (SOU 2017:95) redovisar ett genomarbetat förslag för hur den svenska besöksnäringen kan stärkas. Besöksnäringen uppvisar en liknande bild som ett flertal näringar inom det kreativa och kulturella området. Det är näringar med hög sysselsättning och goda exportvärden, men på grund av sin fragmenterade situation med många mindre aktörer har svårt att hävda sig avseende ett samlat angreppssätt för utveckling och innovation.

Vinnova är föreslagen att leda två uppdrag och är ytterligare föreslagen att ingå i två uppdrag. Myndighetens ställningstaganden och förslag specificeras nedan.

Andra aspekter som bör beaktas

Utöver de aktiviteter som betänkandet förslår involvera Vinnova, vill vi fästa uppmärksamheten vid förslaget om och utformningen av en nationell funktion för utveckling och innovation. Vinnova välkomnar förslaget för en ny nationell funktion för utveckling och innovation. Oavsett vilket av förslagen som väljs bedömer Vinnova att de kommer att främja området och öka dess innovationsförmåga. Vinnova föreslår att i högre grad utgå från existerande aktörer som verkar inom området, tex Besöksnäringens Forsknings- och Utvecklingsfond-BFUF, Visita och Tillväxtverket.

Vinnova stödde år 2009 etableringen BFUF. BFUF har sedan start verkat för FoU inom och för området och har mobiliserat kraft, utvecklat nätverk och skapat legitimitet för sig inom näringen. Med BFUF har besöksnäringen följaktligen en struktur att bygga vidare på, att addera ytterligare funktioner till som skulle kunna ligga i linje med den föreslagna nationella funktionen för utveckling och innovation. Större hänsyn i förslaget bör tas till redan etablerade strukturer för utveckling och innovation, varav BFUF är en central aktör.

Digitaliseringen är genomgripande för samtliga näringar. Vinnova förväntar sig att digitaliseringen kommer att få långtgående konsekvenser för besöksnäringen. För de sektorer som tidigt har mött digitaliseringens villkor och möjligheter, och genomgått en snabb transformation, har Vinnova noterat att den innovativa kraften ofta kommer ”utifrån”, ofta från ”tech”-drivna företag som tidigare inte var en del av den aktuella näringen. Framväxten av ekosystem av innovativa företag för näringars digitala utveckling är viktig, och Vinnova har observerat betydelsen av koordinerande, samlande och drivande aktörer för dessa ekosystem. Exempelvis möjliggjorde etablerandet av organisationen EdTech Sweden att det formades en samtalspartner och att delar av ekosystemet har kunnat anordna delegationsresor, bland annat till Hongkong, för exportrelaterade besök. Vinnova saknar denna ”orkestrerande” funktion i förslaget för den nya nationella funktionen.

Mot bakgrund av att utredningen poängterar tjänstelogikens betydelse för besöksnäringens utveckling och innovationer vill Vinnova understryka betydelsen av att utformningen av, och slutligen val av, organisation tar relationen mellan utförare av besöksaktivitet och besökare i beaktande. Det är i snittet mellan utförare och besökare som värde skapas och upplevelser formas. Utvecklingen av stödjande strukturer, såsom en ny nationell funktion för utveckling och innovation, bör tydligare organiseras för denna relation.

Vinnovas ställningstaganden

Kapitel 5, sid. 133. Digitaliserad besöksnäring med fokus på delnings- och plattformsekonomi.

Vinnova välkomnar utredningens förslag att fokusera på delning och turism inom ramen för dess delstrategi för insatsområdet digitalisering av besöksnäringen. Tjänster som vilar på delning möjliggörs oftast av multisidiga plattformar. Multisidiga plattformar integrerar fragmenterade utbuds- och efterfrågesidor och medger stora möjligheter till skalning (tex AirBnB, Uber mfl). Multisidiga digitala plattformar har visats skapa stora värden i strukturer där både utbuds- och efterfrågesidan är starkt fragmenterade. Besöksnäringen uppvisar samma strukturella egenskaper. Vi bedömer därför att potentialen för multisidiga digitala plattformar inom och för besöksnäringens utveckling, liksom för liknande näringars utveckling, är mycket stor.

Utvecklingen går snabbt, och Vinnova vill gärna se att dylika plattformar för den svenska besöksnäringen etableras i Sverige som svenska initiativ. Mot bakgrund av potentialen för näringen och den snabba utvecklingen skulle Vinnova välkomna medel för satsning på multisidiga plattformar generellt eller specifikt riktat mot besöksnäringen. Det är i denna situation bättre att lita på aktörssystemets förmågor för innovation, än att tillsätta en utredning och eventuellt verka via inkubatorssystemet.

Datum
2018-03-23

Diariernr
2018-00012
Ert diariernr
N2017/07438/NN

Kapitel 7, sid. 185. Utveckling, innovation och forskning.

Vinnova välkomnar betänkandets förslag om ett uppdrag angående tidigare uppdrags effekter avseende IPR för företag inom besöksnäringen.

Kapitel 7, sid. 185. Utveckling, innovation och forskning.

Vinnova ställer sig positiv till förslaget, men anser att uppgiften bör hanteras av en aktör närmare besöksnäringen.

Skälen för ställningstagandet är att förslagets två mål är lovvärda men uppgifterna bör kopplas närmare besöksnäringen. De två målen står för två processer som stärker innovationsförmåga och Vinnova anser att dessa två processer bör integreras i besöksnäringens strukturer och kopplas närmare besöksnäringens och besökarnas behov och praktiker. Den föreslagna organisationen för den nya nationella funktionen för utveckling och innovation bör integreras och göras ansvarig för förslagets två processer.

Kapitel 13, sid. 331. Evenemangs- och möteslandet Sverige.

Vinnova välkomnar betänkandets förslag och tänkt uppdrag, och önskar vinkla det mot digitalt möjliggjorda lösningar för hållbara evenemang där säkerhet är en aspekt.

Skälen för ställningstagandet och att Vinnova vill skärpa förslaget till att handla om digitalt möjliggjorda lösningar av hållbara evenemang är potentialen för spridning. Evenemang kan förstås som en testbädd, eller ett verklighetslabb, vilken är en attraktiv miljö för att utveckla och pröva digitalt möjliggjorda nya lösningar. När lösningen möjliggörs av en digital plattform skapas en skalbarhet vilket möjliggör en enklare spridning till andra evenemang och skapar samtidigt möjligheter för spridning. Ytterligare har den digitala tekniken, bland annat i form av sensorer och uppkoppling, blivit kostnadseffektiv vilket möjliggör lösningar som hade varit för dyra bara för några år sedan.

I detta ärende har tf generaldirektör Leif Callenholm beslutat. Programledaren Erik Sundström har varit föredragande.

Leif Callenholm